

din ele moare tuberculoasă. Poetul lacrimiază puțin, sentimentalizează, și se simte după aceea sănătos și vesel. Iubirea n-a pătruns pină la inimă și n-a zguduit creierul, făcându-l să reexamineze legile universului. Eminescu însă, de o gravitate extraordinară, își face o religie din dragoste: «Căci te iubeam cu ochi păgini / Și plini de suferinți, / Ce mi-i lăsară din bătrâni / Părinții din părinți».

Plecind de la acest adevăr, Ion Caramitru și-a propus ca fiecare text rostit să exprime o stare sau succesiune de stări în care a fost creat. Grație acestei intenții, interpretul are posibilitatea de a face dintr-un spectacol pe textele marelui poet un extraordinar recital actoricesc. El pledează, patetic, blestemă, ride blajin sau sarcastic, acuză, se melancolizează sau se bucură. Uneori trecerea de la o stare la alta coincide cu trecerea de la un text la altul. De cele mai multe ori, însă, ea are loc în interiorul aceluiași text. O singură poezie a lui Eminescu devine astfel, un spectacol complex de trăiri fundamentale. Iar aceste trăiri sint atit de ardente incit spectatorul, as-

cultind, intră mai intii în contact cu o combustie interioară ieșită din comun. Iată de ce fragmentele filosofice, economice sau politice ale marelui nostru poet sint urmărite de public, cu răsufierea tăiată. Ele mărturisesc nu atit o gândire, cit mai ales o trăire. Spectatorului, indiferent că înțelege sau nu textul, consoneală de îndată cu tulburarea lăuntrică din care au țșnit cuvintele.

Recitarea lasă să se intre vadă, mai totdeauna, diferența dintre cel ce spune și cel ce a scris textul. Se înțelege imediat că textul aparține altcuiva decit actorului care-l recită. Ion Caramitru, simțind primejdia, a refuzat recitarea. El și-a propus (și a reușit) o asemilare lăuntrică a textului eminescian. Pentru aceasta, el a luat textul, i-a rupt șira spinării, i-a răvășit ritmul și chiar semnele de punctuație, prezentându-ni-l, în final, ca pe un lucru al său.

Spectacolul lui Ion Caramitru se dovedește a fi un moment nu numai în arta noastră teatrală din ultimul timp, dar și în dialectica înțelegerii lui Eminescu de către prezentul nostru cultural.

Un examen pentru încrederea în sine

Despre Gala tinerilor actori de la Costinești s-au scris deja multe lucruri frumoase. Riscind acuzația de pledoarie pro domo, vom spune că ideea revistei Teatrul, potrivit căreia acțiunea trebuie să fie, lărgindu-și profilul, un fericit prilej de cunoaștere de către publicul tinăr a tinerilor actori, s-a dovedit cum nu se poate mai întemeiată. Miilor de spectatori, veniți la Costinești nu numai ca la una dintre cele mai cunoscute stațiuni de pe litoral, dar și ca la una dintre capitalele de vară ale culturii

noastre din ultimul timp, li s-a oferit o imagine semnificativă a potențialului de talent al tinerei generații de actori. Sint aproape sigur că toți spectatorii au plecat de la Gală convinși că generația lor se poate mindri, alături de alte importante realizări, și cu un cuvint hotărîtor spus în teatrul românesc de azi. Efectele Galei au fost însă benefice nu numai pentru public, dar și pentru tinerii interpreți. Cum se știe, acțiunea a cuprins și două seri de recitaluri susținute de către personalități ale

tinerei generații, sub titlul Faceți cunoștință cu... Ele au avut loc nu într-o sală de teatru, în confruntare cu un public restrins, venit deja pregătit să urmărească respectuos, spectacolul, fie și din gindul c-a plătit un bilet, ci în amfiteatrul de vară al stațiunii, în fața a peste trei mii de spectatori, necunoscuți din punctul de vedere al inițierii în teatru și, mai ales, pînă de ușurina specifică vacanței. E lesne de înțeles spaima multora dintre actorii tineri la perspectiva urcării pe o asemenea scenă. Spaimă cu atit mai justificată cu cit, deși foarte talentați, ei n-aveau popularitatea dată altor actori de către film și televiziune și, pe deasupra, urmau să se producă nu cu glume sau cintecele vesele, ci cu texte dificile din Mazilu, Coșbuc, Shakespeare, Miller, Coc-teau. Să rămii singur pe scenă în asemenea condiții, să stăpînești un astfel de public! Iată datele unei experiențe unice pentru un tinăr actor. Imensul succes al celor două seri a risipit toate aceste temeri și indoieli. Din el, tinerii interpreți au putut desprinde, cred, cel puțin două concluzii importante. Una se referă la ceea ce activiștii B.T.T. de la nivel central și din conducerea stațiunii, mult mai încrezători decit noi, redactorii revistei Teatrul, numeau publicul de Costinești, adică un public deosebit, de un înalt gust artistic, format de-a lungul numeroaselor acțiuni culturale de prestigiu organizate aici. Cealaltă concluzie îi privește chiar pe tinerii actori. După un asemenea succes, fiecare dintre interpreții prezentați pe scena Amfiteatrului de vară a cîștigat un substanțial spor de încredere în sine. Ceea ce, într-un domeniu al permanentei indoieli, cum e teatrul, constituie, pentru destinul unui actor, un capital ce nu poate fi neglijat.

Ion CRISTOIU